

Monterutställning sommaren 2018 – Matematikböcker från Granlundsamlingen

1. Arithmetica eller räkne-konst, til en grundelig inledning för Swea-rikes ungdom

Anders Celsius (1701-1744)

Stockholm, Hos Gottfried Kiesewtter, Kongl. Academ. bokhandlare i Upsala., 1741

Anders Celsius var en svensk vetenskapsman och astronom. Han deltog 1736-37 i Maupertuis franska gradmätningsexpedition till Tornedalen 1736–37. Celsius publicerade ett stort antal vetenskapliga skrifter och han var den som föreslog den hundragradiga termometerskalan, den så kallade Celsiusskalan.

2. Introduction a l'analyse des lignes courbes algébriques

Gabriel Cramer (1704-1752)

A Geneve, Chez les freres Cramer & Cl. Philibert. MDCCL., 1750.

Gabriel Cramer var en schweizisk matematiker. Vid sin död var han professor i filosofi i Genève, där han förut varit professor i matematik. Hans *Introduction à l'analyse des lignes courbes algébriques*, publicerad 1750, om algebraiska kurvor var epokgörande, särskilt avseende så kallade determinanter.

3. Räknekonst för begynnare eller Praktisk aritmetik ämnad att genom korta regler samt dertill hörande talrika exempel bibringa grunderna af qvattuor species eller de fyra räknesätten (i hela tal, bråk, decimaler och sorter), regula de tri (enkelt och sammansatt), intresseräkning, qvadrat-och kubiks-rötters utdragande, samt bruket af tiodels-systemet i mått, mål, vigt och penningväsende.

Carl Jonas Love Almqvist (1793-1866)

Stockholm. Tryckt i Hörbergiska boktryckeriet, 1837.

Carl Jonas Love Almqvist, ett av de stora namnen i den svenska litteraturhistorien, är känd för helt andra böcker, men han arbetade en tid som lärare och gav då också ut denna lärobok i aritmetik.

4. Methodus incrementorum directa et inversa

Taylor Brook (1685-1731)

London, 1717.

Engelsmannen Taylor Brook var en av sin tids mest framstående matematiker. Ett av hans främsta arbeten var *Methodus incrementorum directa et inversa* (första upplagan 1715). Detta verk "vittnar

om stort skarpsinne och matematisk begåvning”, enligt Nordisk familjebok, ”men på grund av det svårfattliga och knapphändiga framställningssättet lyckades det icke tillvinna sig någon större läsekrets”. Här formuleras bland annat det som blivit känt som Taylors teorem.

5. [Svanbergii Opuscula]

Jöns Svanberg, 1771-1851

Jöns Svanberg var född i Nederkalix. Efter skolgång i Torneå kom han som 16-åring till Uppsala universitet där han disputerade 1794. 1811–1841 var han professor i matematik vid samma universitet. Den bok som här visas är ett samlingsband som innehåller en mängd mindre skrifter av Svanberg.

6. The British youth's instructor: or a new and easy guide to practical arithmetic

Daniel Fenning

London, Printed for J. Hodges, at the Looking-Glass, facing St. Magnus-Church, London-Bridge. M.DCC.LIV., 1764.

En engelsk lärobok i aritmetik, skriven i formen av en dialog mellan läraren Philo och eleven Tyro. Författaren Daniel Fenning gav ut ett flertal läro- och handböcker i olika ämnen.